

FREDSMÄKLARNA

LO-TCO RÄTTSSKYDD VERKSAMHETSBERÄTTELSE OCH ÅRSREDOVISNING 2021

ÅRET DÅ DRYGT 100 ÅR AV FREDSMÄKLERI I SVERIGE FICK NYTT LIV

Förra århundradet inleddes dramatiskt. Arbetsmarknaden präglades av många konflikter som var kostsamma för både arbetstagare och arbetsgivare. För att bryta den utvecklingen tecknades 1906 det första kollektivavtalet mellan LO och SAF, nuvarande Svenskt Näringsliv. Arbetsgivarna erkände arbetstagarnas rätt att organisera sig i fackföreningar mot att LO accepterade att arbetsgivarna hade makten över arbetsplatsen. Denna så kallade decemberkompromiss föddes ur ett ömsesidigt intresse av att kunna förhandla och ingå avtal på ett sätt som skulle leda till arbetsfred och tryggare villkor.

Drygt 20 år senare, 1928, lagstod riksdagen om fredsplikt för parter som är bundna av kollektivavtal.

Oro banade väg för unikt avtal

En verklig milstolpe blev Saltsjöbadsavtalet 1938. LO och SAF var oense om mycket och läget på arbetsmarknaden var oroligt. Men en sak var man överens om. Staten skulle inte lägga sig i och lagstifta i arbetsmarknadsfrågor.

Genom Saltsjöbadsavtalet tog arbetare och arbetsgivare saken i egna händer och la grunden för ett unikt samarbete som sedan dess resulterat i arbetsfred och välbefinnande i vårt land.

Nu har parterna på arbetsmarknaden på nytt lyckats enas om hur arbetsmarknaden ska regleras genom överenskommelsen om trygghet, omställning och anställningsskydd. Ett nytt Huvudavtal kommer med all sannolikhet att undertecknas inom kort. Parterna har fått kompromissa och alla har fått igenom några av sina krav. Parterna är också överens om att den arbetsrättsliga lagstiftningen i

fortsättningen ska vara stabil och inte ändras vid varje regeringsskifte.

Tvång eller samförstånd?

Danmark, Norge och i viss mån Finland har liknande system som vårt. Detta till skillnad från många andra länder inom EU där man i stället reglerar arbetsmarknaden genom tvingande lagstiftning. Förslaget inom EU om minimilöner är ett första steg som hotar att skada och på sikt urholka Sveriges samförståndsmodell.

Vårt sätt att lösa tvister på arbetsmarknaden utsätts ibland för kritik från olika håll. I vissa fall vill kritikerna helt enkelt avskaffa den svenska arbetsrättsliga modellen och allmänt försvaga löntagarnas och deras organisationers ställning.

Men det finns också en mer berättigad kritik. Många är – med rätta – frustrerade över att det går alldeles för långsamt att utjämna lönenivåerna mellan branscher som domineras av kvinnor respektive män. Andra tycker att det svenska systemet inte har varit tillräckligt effektivt för att förhindra olika former av diskriminering, exempelvis på grund av kön eller etniskt ursprung. Man ropar efter mer statlig inblandning och reglering.

Eftersom syftet ofta är gott kan det vara förledande att instämma i förslagen att staten ska lösa alla problem om man inte först gjort klart för sig vad de leder till.

När vissa frågor bryts loss och läggs under statlig tillsyn försämrar möjligheten att lösa problemen i samförstånd mellan arbetstagare och arbetsgivare. Ett problem innehåller sällan bara en dimension utan är ofta sammansatt av flera som kan ha sin

orsak i olika lagar och bestämmelser. Lösningen förutsätter därför att parterna har mandat att behandla alla tänkbara frågor som uppstår i arbetslivet. Kollektivavtalsmodellen ger sådana möjligheter.

En väg till utveckling

Ytterligare en viktig aspekt är att kollektivavtalet inte bara är en reglering. Det är också ett verktyg för förändring och utveckling. Det kan gälla allt från att angripa löne-diskriminering på grund av kön till att lösa arbetsmiljöproblem eller att få fart på kompetensutvecklingen. Och, för att återknyta till EU-diskussionerna, hellre än att kapitulera inför en fastslagen miniminivå, skapa lönesystem som leder till utveckling.

Den röda tråden är tydlig. Arbetsplatser styrs och utvecklas bäst så nära verksamheten som möjligt, i samförstånd mellan de parter som verkar där. Därför har den svenska kollektivavtalsmodellen varit så framgångsrik. Jämfört med lagstiftning kan det ta lite tid, men resultatet blir i gengäld både hållbart och väl förankrat.

Förutom att även LO slöt upp bakom det nya Huvudavtalet har det gångna året präglats av pandemin. Vi har fått många frågor kring smittskydd i arbetslivet, krav på vaccination, hemarbete och liknande. Dessa frågor har dock bara i undantagsfall lett till rättsliga tvister.

Nu ser vi fram emot ett år då vi åter kan träffas under normala omständigheter och bedriva facklig verksamhet ute på våra arbetsplatser.

Dan Holke
VD

Ådalen 1931. Många hade svårt att klara sitt uppehälle i den lågkonjunktur som följde på depressionen. Krav på lönesänkningar utlöste strejker och sympatiaktioner på olika håll i landet. I Ådalen kallades militär in för att skydda strejkbrytarna. Fem demonstranter sköts ihjäl då militären öppnade eld. Skotten i Ådalen står som symbol för vad arbetskonflikter kan leda till.

ETT UTMANANDE ÅR FÖR FRAMTIDENS FREDLIGA SAMFÖRSTÅND INOM EU

LO och TCO är positiva till EU och dess möjligheter att stärka sysselsättning och tillväxt i Sverige. Det innebär inte att allt är frid och fröjd. Ju mer samarbetet fördjupas, desto tydligare blir det att här finns ett antal konflikter som medlemsländerna behöver lösa tillsammans. Här kan komma att behövas en hel del svensk "Saltsjöbads-anda" för att komma överens om hur framtidens EU ska se ut. Några stötestenar som blir särskilt viktiga att hantera kan vi redan ana.

1. Tydliga fackliga grundprinciper måste få gälla

Grunden för EU är att arbetsmarknadsmodeller som den svenska ska skyddas. Gemensamma åtgärder och bestämmelser ska ta hänsyn till nationell praxis och underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Autonomin sägs vara viktig.

Det här låter bra, men är inte alltid helt lätt att realisera. I praktiken är det en utmaning att kombinera ett gränsöverskridande samarbete med bevarandet av medlemsländernas olika kollektivavtalsmodeller och parternas självständighet och oberoende.

Vi behöver lösningar som gör det möjligt att hävda samma fackliga rättigheter och likabehandling när det gäller löner och arbetsvillkor oavsett från vilket land arbetstagaren eller arbetsgivaren kommer.

2. Fackliga fri- och rättigheter ska respekteras

Det innebär att alla EU:s rättsakter måste respektera parternas självständighet och de kollektivavtal man väljer att ingå. Det är inte acceptabelt att låta EU påverka vare sig arbetsmarknadens parter självbestämmanderätt eller deras inbördes relationer.

Det är viktigt att Sverige på alla sätt skyddar rätten att förhandla om, ingå och tillämpa kollektivavtal i enlighet med nationell lagstiftning och praxis.

3. Lönebildningen sköts bäst av länderna själva

EU har under ett antal år lyft tanken på en minimilön som ska gälla alla EU-länder. Svensk fackföreningsrörelse menar att ett sådant system endast bör införas i de länder där arbetsmarknadens parter själva ser ett behov av detta.

I många länder, inte minst i Sverige, sköts lönebildning bäst genom frivilliga överenskommelser mellan parterna, inte genom tvingande lagstiftning.

4. Nej till en harmonisering som sätter stopp för högre ambitioner

På senare år har EU-kommissionen uttryckt en alltmer negativ attityd till medlemsländer som har mer ambitiösa bestämmelser inom exempelvis säkerhet och hälsa jämfört med EU:s minimidirektiv. Begreppet "goldplating" används för att på ett nedsättande sätt beteckna medlemsstater som man menar "överreglerar". En sådan harmonisering, det vill säga att bestämmelserna ska vara lika i alla medlemsstater, skulle riskera att utgöra ett hinder för en bättre och mer långtgående nationell lagstiftning.

Detta är ett område som vi har all anledning att bevaka. Regleringar som rör villkoren på arbetsmarknaden ska även i framtiden förbli minimikrav i enlighet med EU:s fördrag.

MED ELLER UTAN KOLLEKTIVAVTAL SKILDA VERKLIGHETER

Inte medlem – Utan kollektivavtal

Förmåner i kollektivavtalet	Nej	×
Allmänt skadestånd, t ex om lönen uteblir	Nej	×
Löneskydd	Nej	×
Försäkringsskydd	Nej	×
Förhandlingshjälp	Nej	×
Facklig rättshjälp	Nej	×
Medlemsförsäkringar	Nej	×
Kollektivavtalade försäkringar	Nej	×

Inte medlem – Med kollektivavtal

Kollektivavtalets försäkringar	Ja	✓
Själv kräva att kollektivavtalet följs	Nej	×
Stöd i löneförhandling	Nej	×
Allmänt skadestånd	Nej	×
Medlemsförmåner	Nej	×
Medlemsförsäkringar	Nej	×
Förhandlingshjälp	Nej	×
Facklig rättshjälp	Nej	×

SVENSK ARBETSMARKNAD bygger i stor utsträckning på att arbetsgivaren tecknat kollektivavtal. Drygt nio av tio arbetstagare omfattas av det skydd som kollektivavtalet ger. Den som arbetar hos en arbetsgivare som inte tecknat kollektivavtal står i stor utsträckning skyddslös. Då är det viktigare än någonsin att vara fackligt ansluten. Men även för den som åtnjuter kollektivavtalets skydd innebär det en stor trygghet att vara med i facket.

Medlem – Utan kollektivavtal

Förhandlingshjälp	Ja	✓
Medlemsförsäkringar	Ja	✓
Facklig rättshjälp	Ja	✓
Kollektivavtalade försäkringar	Nej	✗
Förmåner i kollektivavtalet	Nej	✗
Löneskydd	Nej	✗
Allmänt skadestånd	Nej	✗

Medlem – Med kollektivavtal

Kollektivavtalets skydd	Ja	✓
Allmänt skadestånd	Ja	✓
Löneskydd	Ja	✓
Kollektivavtalets försäkringar	Ja	✓
Medlemsförsäkringar	Ja	✓
Förhandlingshjälp	Ja	✓
Facklig rättshjälp	Ja	✓
Förhandlingsplikt för arbetsgivaren	Ja	✓
Fackligt tolkningsföreträde	Ja	✓

NÄR FREDSMÄKLANDET INTE NÅR ÄNDA FRAM VIKTIGA ÄRENDEN UNDER ÅRET

Vilken framtida inkomst skulle Thomas ha haft om han inte skadat sig?

Under sitt arbete som tunnelarbetare skadade sig Thomas så illa att han över huvud taget inte kunde fortsätta i yrket. Under tiden som han var sjuk skrevs avslutades det tunnelprojekt som han varit projektanställd i. Alla bolagets anställda blev uppsagda eftersom företaget inte hade några nya projekt planerade.

Thomas skada innebär att han var berättigad till ersättning genom AFA Trygghetsförsäkring. Frågan var hur man skulle beräkna vilken framtida lön Thomas skulle ha haft om han inte skadat sig. AFA menade att ersättningen skulle baseras på en genomsnittlig lön för bergsarbetare i allmänhet, en lönenivå som ligger betydligt lägre än för Thomas underjordsarbete i tunnlar.

På uppdrag av Thomas förbund Seko begärde LO-TCO Rättskydd omprövning av beslutet. Vi lyckades övertygande visa att Thomas, om han inte hade skadat sig, med all sannolikhet skulle ha fått en ny projektanställning som tunnelarbetare. Då ändrade AFA:s omprövningsenhet beslutet. Genom att i stället basera ersättningen på en väsentligt högre lön, enligt Seko:s kollektivavtal för tunnelarbetare under jord, fick Thomas 4 100 000 kr från AFA för sin inkomstförlust.

Beslutet visar att ett överklagande kan ha mycket stor ekonomisk betydelse för den enskilde medlemmen.

Var hotet mot Nicole tillräckligt skäl för livränta resten av livet?

Nicole drabbades av psykiska besvär efter att i sitt arbete som lärare ha blivit utsatt för ett allvarligt hot. Försäkringskassan bedömde att hennes besvär var orsakade av utmattningssyndrom och beviljade henne tidsbegränsad livränta under sex år. Därefter avslogs ytterligare ersättning med motivet att sambandet mellan händelsen på jobbet och hennes utmattningssyndrom var "alltmer otydligt". Att hon också fått diagnosen posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) ansåg inte Försäkringskassan vara klarlagt.

Lärarförbundet gav LO-TCO Rättskydd i uppdrag att företräda Nicole i förvaltningsrätten. Vi menade att det inte krävs en klarlagd diagnos för en arbetsskadeprövning. Det avgörande är om det finns ett samband mellan det hot som Nicole utsattes för i arbetet och hennes besvär. Vi pekade också på att Nicoles diagnoser fastslagits av fyra specialister i psykiatri, liksom att hennes symptom kvarstod oförändrade jämfört med tidpunkten då hon blev beviljad livränta.

Förvaltningsrätten bedömde att såväl diagnoser som sambandet med den hotfulla händelsen behövde utredas bättre. Därför återförvisade man ärendet till Försäkringskassan. Dessa utredningar innebär att diagnosen PTSD fastställdes. Man fann det även högst troligt att det var den skrämmande händelsen i jobbet som orsakat dessa stressyndrom. Därmed beviljade Försäkringskassan Nicole full livränta, utan tidsbegränsning, på grund av arbetsskada.

Livränta handlar ofta om stora pengar. I det här fallet innebär beslutet att Nicole får över 4 miljoner i arbetsskadeersättning.

Kan en arbetsgivare ensidigt byta kollektivavtal?

LO-TCO Rättskydd bistod Transport då förbundet hösten 2020 väckte talan mot Gate Gourmet i Arbetsdomstolen. Bolaget hade i samband med en omorganisation valt att ensidigt byta kollektivavtal. Därefter sa man upp ett stort antal av Transports medlemmar. Vi hävdade att detta var både en kränkning av föreningsrätten och ett turordningsbrott.

I november 2021 löstes konflikten genom en förlikning. Överenskomsten innebär att 62 berörda medlemmar får dela på 10 miljoner kronor. Ett principiellt viktigt mål som visar att ett ensidigt byte av kollektivavtal både kan vara regelstridigt och bli kostsamt för arbetsgivaren.

En tillämpning av kollektivavtalet eller en stridsåtgärd?

Byggavtalet innehåller ett förenklat förfarande för vetoförhandlingar. Syftet är att göra det enklare för byggbranschen att handla upp en entreprenad och hyra in personal. I stället för att lägga ett veto mot åtgärden redan från början kan Byggnads begära att avtalet om entreprenad eller inhyrning hävs. Detta under förutsättning att det finns skäl som motsvarar ett läggande av veto.

Under våren 2020 krävde Byggnads att ett antal avtal som handlade om inhyrning av personal från ett visst bolag skulle hävas. Detta innebär att bolaget gick miste om uppdrag som man haft för ett flertal beställare. Bemanningsföretaget hävdade i Arbetsdomstolen att den begärda hävningen var en otillåten stridsåtgärd från Byggnads sida och ställde krav på skadestånd.

Arbetsdomstolen konstaterade i sin dom att förbundets agerande har stöd i kollektivavtalet och att förbundets begäran om hävning av avtalen inte var en olovlig stridsåtgärd.

Michel fick för låg ersättning efter trafikolycka. Var rätten till omprövning preskriberad?

Michel skadade sig så allvarligt i en bilolycka 1988 att han inte kunde fortsätta sitt arbete som golvläggare. Eftersom han fick full ersättning från Försäkringskassan för utebliven inkomst var det inte aktuellt med någon ytterligare utbetalning från trafikförsäkringsbolaget.

I efterhand insåg Michel dock att löneutvecklingen i hans yrke varit bättre än vad som förväntats när skadan slutreglerats. Eftersom han därmed gjort en inkomstförlust, trots ersättningen från Försäkringskassan, vände han sig till trafikförsäkringsbolaget för att få sin rätt till ersättning omprövad. Trafikförsäkringsbolaget menade dock att rätten till omprövning preskriberats i sin helhet eftersom det gått mer än tio år sedan den väsentliga förändringen inträffat innan Michel vände sig till bolaget.

På Byggnads uppdrag företrädde LO-TCO Rättsskydd Michel i tingsrätten. Vi hävdade att fordran inte var preskriberad och att Michel hade rätt till en dryg miljon kronor i ersättning för inkomstförlust. Parterna och domstolen kom överens om att hänskjuta frågan till Högsta domstolen för klargörande.

Högsta domstolen kom fram till att det i denna situation finns en tioårig preskriptionstid. Men samtidigt har den försäkrade rätt till flera omprövningar om det sker nya väsentliga förändringar under åren, som i det här fallet var en snabbare löneutveckling än förväntat. Varje sådan förändring kan motivera en ny omprövning av ersättningsnivån för inkomstförlust.

Högsta domstolens beslut innebär i praktiken att Michel har rätt till ytterligare ersättning för inkomstförlust tio år tillbaka från det att han vände sig till försäkringsbolaget med sitt anspråk. Utifrån detta kommer nu tingsrätten att avgöra hur stor ersättning Michel har rätt till.

Avgörandet har stor principiell betydelse för medlemmar som skadat sig i trafiken före 2015. Vid senare skada gäller andra preskriptionsregler. Det är viktigt att begära omprövning

så snart det finns skäl till detta, det vill säga om väsentliga förändringar uppkommit efter att skaderegleringen gjorts. Allra senast inom tre år från du fått kännedom om förändringen.

Facket vill bevaka att anställningsavtal följs. Tillåter dataskyddsförordningen detta?

Dataskyddsförordningen har ofta, sedan den trädde i kraft 2018, av arbetsgivarna använts för att förvägra fackförbunden personuppgifter man begärt att få. I en tvist mellan Livsmedelsarbetareförbundet och Livsmedelsföretagen har nu Arbetsdomstolen avgjort hur dataskyddsförordningen ska tolkas.

I Tobaksavtalet (och även i Livsmedelsavtalet) står det:

"Den lokala fackliga organisationen ska erhålla en kopia av anställningsbevis avseende anställningar där anställningstiden överstiger en månad."

Syftet är att förbundet ska kunna bevaka att anställningsavtalen efterlevs. När det lokala facket begärde ut uppgifter från en arbetsgivare som omfattades av Tobaksavtalet fanns det inga personuppgifter med över huvudet. Bolaget och Livsmedelsföretagen hänvisade till att Dataskyddsförordningen förhindrade dem att lämna ut personuppgifter till förbundet.

Arbetsdomstolen bedömde att Tobaksavtalet tydligt anger att facket har rätt till omaskerade kopior av anställningsbevisen. Om Livsmedelsföretagen hade avsett att maskera vissa uppgifter skulle man ha begärt detta under avtalsförhandlingarna, vilket man inte gjort.

Beträffande dataskyddsförordningen hänvisade Arbetsdomstolen till dataskyddslagen som säger att personuppgifter får lämnas ut om detta är nödvändigt för att kunna fullgöra en förpliktelse i kollektivavtal. Bolaget hade därför brutit mot kollektivavtalet och fick betala skadestånd till förbundet för kollektivavtalsbrott.

Arbetsdomstolens avgörande stärker förbundens möjligheter att kräva sina kollektivavtalade rättigheter utan att hindras av dataskyddsförordningen.

Alice fick utbildning för 5 000 kronor. Motiverar det ett skadestånd på 120 000?

Alice träffade ett avtal med sin blivande arbetsgivare där arbetsgivaren lovade att betala hennes utbildning. Alice förband sig å sin sida att påbörja anställningen efter fullgjord utbildning. Om hon inte gjorde det skulle hon betala 120 000 kronor i skadestånd till företaget.

När Alice efter avslutad utbildning inte hade möjlighet att påbörja anställningen krävdes hon på det avtalade skadeståndet. Vi företrädde Alice i tingsrätten då hon beviljats rättshjälp genom GS Facket. Vi hävdade att skadeståndet på 120 000 kronor var oskäligt enligt 36 § avtalslagen.

Tingsrätten delade vår uppfattning att skadeståndet var oskäligt. Alice ålades i stället att betala 5 000 kronor till företaget, vilket motsvarar den verkliga kostnad bolaget haft för hennes utbildning.

Personerna i rättsfallen heter egentligen något annat.

ÅRSREDOVISNING 2021

Detta är en layoutad version av årsredovisningen i original. Revisionsberättelsen omfattar endast sidorna 10-20.

Styrelsen och verkställande direktören för LO-TCO Rättsskydd Aktiebolag, org. nr. 556150-9257
avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 – 2021-12-31.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Information om verksamheten

LO-TCO Rättsskydd AB är fackföreningsrörelsens juridiska byrå. Uppdragsgivarna är framförallt LO:s och TCO:s medlemsförbund och klienterna består oftast av enskilda fackföreningsmedlemmar som beviljats rättshjälp av sina förbund. Vi är specialiserade på arbetsrätt och socialförsäkringsrätt, d.v.s. på tvister som berör arbetslivet. Vår huvuduppgift är att driva tvister i domstol, men vi har även utbildningsverksamhet och juridisk rådgivning. I uppdraget ligger också att driva strategiska mål i domstol och att bidra i den offentliga debatten med våra erfarenheter.

Företaget har sitt säte i Stockholm.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Antalet nyanmälda ärenden uppgick till 644 (807).

Anställda hos LO-TCO Rättsskydd AB har såsom ombud i 171 (133) fall ingivit stämningsansökan eller svaromål inför domstol. Dessutom har inom bolaget handlagts ett stort antal mål angående försättande i konkurs och lönegaranti. Socialförsäkringsmålen drivs i förvaltningsrätt, kammarrätt eller Högsta förvaltningsdomstolen.

I 9 (9) av Arbetsdomstolens 28 (33) refererade domar under 2021 har någon av Rättsskyddsbolagets jurister varit ombud. 1 (3) brottmål har handlagts av bolagets jurister.

I ärenden som avslutats under året har direkt utverkats 183 826 (131 155 tkr) i ersättning för de fackliga organisationerna och deras medlemmars räkning. 24 (15) omfattande rättsutredningar har gjorts. Dessutom har Rättsskyddsbolaget i övrigt biträtt med omfattande rådgivning i arbets- och socialförsäkringsrättsliga spörsmål. Bolaget har anordnat flera egna seminarier för förbundens anställda och förtroendevalda. Anställda vid bolaget har också medverkat vid ett stort antal kurser och konferenser som föreläsare.

Bolagets tidigare VD, Mattias Landgren, blev den 6 december 2021 utnämnd till statssekreterare och lämnade då bolaget med omedelbar verkan. Dan Holke utsågs i samband med det till ny VD (extern) under en övergångsperiod tills dess att ny VD har rekryterats.

Framtida utveckling

Antalet inkomna ärenden på försäkringsrättsenheten har minskat kraftigt under året. Antalet ärenden på den enheten har nästan halverats på två år. Arbetsrättsenheten fick in något fler antal ärenden än 2020 och på den enheten är ärendeströmmningen sedan flera år mer stabil.

Utvecklingen på försäkringsrättsenheten är oroväckande. För bara några år sedan var utvecklingen den motsatta, antalet ärenden nästan fördubblades på två år. Det är en stor utmaning att hantera dessa stora svängningar i ärendeströmmningen och det är också svårt att bedöma hur utvecklingen på den enheten ser ut framöver. Vi bedömer dock att bolagets totala verksamhet kommer att ha ungefär samma omfattning under 2022 som under 2021.

Alla LO-förbund anlitar numera regelbundet bolaget. Samtliga TCO-förbund och många Saco-förbund anlitar bolagets försäkringsrättsenhet. Ett antal TCO-förbund och några Saco-förbund anlitar regelbundet även arbetsrättsenheten.

Bolagets verksamhet har historiskt sett präglats av stabilitet och vi bedömer därför att några större förändringar av verksamheten inte kommer att ske de närmaste åren.

Ägarförhållanden

LO-TCO Rättsskydd AB ägs till 90% av Landsorganisationen i Sverige samt till 10% av TCO. Av årets totala omsättning avser 2,0% (2,6%) försäljning till LO, vilket också utgör den försäljning som skett inom koncernen. Moderorganisationen Landsorganisationen i Sverige, 802001-9769, Stockholm, upprättar koncernredovisning.

Resultat och ställning

Bolagets verksamhet ska bedrivas till självkostnadspris, dvs. utan vinstsyfte. Bolaget redovisar för året ett underskott. Underskottet är betydligt större än enligt budget och beror i huvudsak på att det varit färre jurister i tjänst på bolaget än vad som förutsattes i budgeten. För bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultaträkning, balansräkning och noter.

Förändring av eget kapital

Tkr

	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	7 000	3 600	30 578	1 580	42 759
Disposition enligt beslut av årets årsstämma:			1 580	-1 580	0
Årets resultat				-5 642	-5 642
Belopp vid årets utgång	7 000	3 600	32 159	-5 642	37 117

Flerårsöversikt

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag:

Tkr

År	2021	2020	2019	2018	2017
Nettoomsättning	58 552	62 719	60 537	64 274	59 709
Resultat efter finansiella poster	-5 637	1 849	-5 772	-539	10 081
Omsättning per anställd	1 501	1 608	1 478	1 648	1 571
Medelantalet anställda	39	39	41	39	38
Soliditet (%)	84,0	85,5	81,3	78,4	82,1

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserad vinst	32 158 540
Årets förlust	-5 641 902
	26 516 638
disponeras så att i ny räkning överföres	26 516 638

RESULTATRÄKNING

Tkr

	Not	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
Nettoomsättning	1	58 551	62 719
Övriga rörelseintäkter		38	178
Summa rörelsens intäkter		58 589	62 897
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	2, 3	-14 079	-13 565
Personalkostnader	4	-49 232	-46 824
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-1 388	-840
Övriga rörelsekostnader		0	-40
Summa rörelsens kostnader		-64 699	-61 269
Rörelseresultat		-6 110	1 628
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		466	215
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		12	14
Räntekostnader och liknande resultatposter		-5	-8
		473	221
Resultat efter finansiella poster		-5 637	1 849
Resultat före skatt		-5 637	1 849
Skatt på årets resultat	5	-5	-269
Årets resultat		-5 642	1 580

BALANSRÄKNING

Tkr

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Maskiner och andra tekniska anläggningar

Inventarier, verktyg och installationer

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Finansiella anläggningstillgångar

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Uppskjuten skattefordran

Summa anläggningstillgångar

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

Fordringar hos koncernföretag

Aktuella skattefordringar

Övriga fordringar

Upparbetad men ej fakturerad intäkt

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Kassa och bank

Summa omsättningstillgångar

SUMMA TILLGÅNGAR

Not	2021-12-31	2020-12-31
1		
6	2 570	3 254
7	0	0
	2 570	3 254
8	247	514
9	29	9
10	1 679	679
11	4 055	84
	6 010	1 286
12	2 412	5 937
	245	249
	2 657	6 186
	11 237	10 726
	6 335	9 638
	75	358
	363	0
	4	63
	21 741	24 900
13	1 985	1 964
	30 503	36 923
	2 436	2 345
	32 939	39 268
	44 176	49 994

BALANSRÄKNING

Tkr

EGET KAPITAL OCH SKULDER

Eget kapital

Bundet eget kapital

Aktiekapital

Reservfond

Fritt eget kapital

Balanserad vinst eller förlust

Årets resultat

Summa eget kapital

Avsättningar

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder

Skulder till koncernföretag

Aktuella skatteskulder

Övriga skulder

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Summa kortfristiga skulder

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER

Not	2021-12-31	2020-12-31
1		
	7 000	7 000
	3 600	3 600
	10 600	10 600
	32 159	30 578
	-5 642	1 580
	26 517	32 158
	37 117	42 758
14		
	1 361	1 067
	25	25
	0	68
	2 435	3 145
15	3 238	2 931
	7 059	7 236
	44 176	49 994

NOTER

Tkr

Not 1

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Inkomster från uppdrag på löpande räkning redovisas som intäkt i takt med att arbetet utförs och material levereras eller förbrukas innebärande att vinsten från uppdragen avräknas successivt.

Om det inte är sannolikt att betalning kommer att erhållas för belopp som redan har redovisats som intäkt redovisas det belopp som sannolikt inte kommer att erhållas som en kostnad.

I balansräkningen jämförs redovisade intäkter med de belopp som fakturerats beställaren under samma period. Om de fakturerade beloppen överstiger den redovisade intäkten utgör mellanskillnaden en skuld, vilken redovisas som fakturerad men ej upparbetad intäkt. Om intäkten överstiger de fakturerade beloppen utgör mellanskillnaden en fordran vilken redovisas som upparbetad men ej fakturerad intäkt.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. Avskrivningar förs linjärt över den bedömda nyttjandetiden.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod.

När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten	5 år

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	3-10 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3-5 år

Finansiella instrument

Finansiella instrument som är avsedda för långsiktigt innehav redovisas utifrån anskaffningsvärdet. Instrumentet redovisas i balansräkningen när bolaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförs och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Har en finansiell anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdenedgången är bestående.

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Placeringar i värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehålla långsiktigt har redovisats till sina anskaffningsvärden. Varje balansdag görs bedömning om eventuellt nedskrivningsbehov.

Kundfordringar/kortfristiga fordringar

Kundfordringar och kortfristiga fordringar redovisas som omsättningstillgångar till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Leasingavtal

Då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med tillgången inte har övergått till leasetagaren klassificeras leasingen som operationell leasing. Leasingavgiften kostnadsförs och redovisas linjärt över leasingperioden.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Skatter redovisas i resultaträkningen.

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas, eller erhållas, avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt, uppskjuten skatt på temporär skillnad avseende avsättning till pensionsskuld samt uppskjuten skatt på temporär skillnad mellan skattemässigt och bokföringsmässigt värde på förbättringsutgifter på annans fastighet.

Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning ska erläggas till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda avser alla former av ersättningar som företaget lämnar till de anställda. Kortfristiga ersättningar utgörs av bland annat löner, betald semester, betald frånvaro och ersättning efter avslutad anställning (pension). Kortfristiga ersättningar redovisas som kostnad och en skuld då det finns en legal eller informell förpliktelse att betala ut en ersättning till följd av en tidigare händelse och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

forts.

Anställda födda efter 1 juli 1978 omfattas av KTP 1. Det är en premiebestämd pension där 5,7% av bruttolönen sätts av upp till 7,5 inkomstbasbeslapp och 31,3% av lönedelar därutöver. Övriga anställda, samt efter eget val födda 1 juli 1978 – 30 juni 1983, omfattas av KTP 2 som är en förmånsbestämd pension. Födda före 1 juli 1978 har till viss del även premiebestämd pension. Vad gäller förmånsbestämda pensioner har bolaget valt trygghandeformen försäkring och är genom kollektivavtal bundet till Folksam Liv, kooperativa tjänstepensioner. Försäkring är en trygghandeform som innebär att det är försäkringsbolaget som bär de flesta riskerna. Konsolideringsnivån inom Folksam Liv är hög för såväl förmånsbestämda som premiebestämda pensioner.

Bolaget är bundet av ett pensionsavtal vilket under en övergångsperiod ger vissa arbetstagare rätt att gå i pension vid 62 års ålder. När en anställd utnyttjar den möjligheten är bolaget skyldigt att betala en pensionspremie till Folksam, vilken beräknas i förhållande till den anställdes lön.

Avsättningen i balansräkningen värderas till den bästa uppskattningen av den ersättning som skulle krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Resterande del av förpliktelsen redovisas som en eventalförpliktelse.

Not 2 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 6 583 tkr (6 422 tkr).

Framtida leasingavgifter förfaller till betalning enligt följande:

Inom ett år

Senare än ett år men inom fem år

Not 3

Ersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

PwC

Revisionsuppdrag

Rådgivning

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Omsättning per anställd

Nettoomsättning dividerad med medelantalet anställda.

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
6 339	6 099
1 497	7 209
7 836	13 308
2021-01-01 –2021-12-31	2020-01-01 –2020-12-31
176	162
4	10
181	172

Not 4

Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

Kvinnor

Män

Löner och andra ersättningar

Styrelse och verkställande direktör

Övriga anställda

Sociala kostnader

Pensionskostnader för verkställande direktören

Pensionskostnader för övriga anställda

Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal

Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader

Not 5

Aktuell och uppskjuten skatt

Skatt på årets resultat

Uppskjuten skatt hänförlig till pensionsavsättningar

Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader i bokfört och skattemässigt värde på förbättringsutg på annans fastighet

Totalt redovisad skatt

Avstämning av effektiv skatt

Redovisat resultat före skatt

Skatt enligt gällande skattesats

Ej avdragsgilla kostnader

Skattepliktiga intäkter som inte ingår i det redovisade resultatet

Skattemässig återläggning av avskrivningar

Övrigt

Redovisad effektiv skatt

	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
	26	24
	13	15
	39	39
	1 589	1 596
	28 900	27 844
	30 489	29 440
	605	650
	6 024	6 037
	10 823	10 047
	17 452	16 733
	47 940	46 173
	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
	0	519
	5	-249
	5	269
	2021-01-01 -2021-12-31	2020-01-01 -2020-12-31
	% Belopp	% Belopp
	-5 637	1 849
	20,60 1 161	21,40 -396
	-0,64 -36	2,12 -39
	-0,06 -4	0,38 -7
	-0,46 -26	2,65 -49
		-28,05 519
	19,43 1 095	-1,49 28

Not 6

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	3 421	0
Inköp	0	2 728
Omklassificeringar	0	693
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 421	3 421
Ingående avskrivningar	-166	0
Årets avskrivningar	-684	-166
Utgående ackumulerade avskrivningar	-850	-166
Utgående redovisat värde	2 570	3 254

Not 7

Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	0	693
Omklassificeringar	0	-693
	0	0

Not 8

Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	2 012	2 012
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 012	2 012
Ingående avskrivningar	-1 498	-1 168
Årets avskrivningar	-267	-330
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 765	-1 498
Utgående redovisat värde	247	514

Not 9

Maskiner och andra tekniska anläggningar

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	50	50
Inköp	26	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	77	50
Ingående avskrivningar	-41	-36
Årets avskrivningar	-6	-5
Utgående ackumulerade avskrivningar	-48	-41
Utgående redovisat värde	29	9

Not 10**Inventarier, verktyg och installationer**

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 902	1 869
Inköp	1 434	73
Försäljningar/utrangeringar	-4	-40
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 332	1 902
Ingående avskrivningar	-1 223	-884
Försäljningar/utrangeringar	1	
Årets avskrivningar	-431	-339
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 653	-1 223
Utgående redovisat värde	1 679	679

Not 11**Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar**

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärden	84	0
Inköp	3 972	84
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	4 055	84
Utgående redovisat värde	4 055	84

Not 12**Andra långfristiga värdepappersinnehav**

	2021-12-31	2020-12-31
<i>Förändring av långfristiga värdepappersinnehav</i>		
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	5 937	9 708
Investeringar under året	12	13
Försäljningar/avyttringar	-3 536	-3 785
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 412	5 937
Utgående bokfört värde	2 412	5 937

Innehav (tkr)

	Ansk. värde	Ansk. v. (föreg. år)	Bokfört värde	Bokf. v. (föreg. år)	Markn. v. bokslutsdag	Markn. v. (föreg. år)
<i>Långfristiga värdepappersinnehav</i>						
Noterade räntebärande värdepapper	2 412	(5 937)	2 412	(5 937)	2 809	(6 666)
Summa innehav	2 412	(5 937)	2 412	(5 937)	2 809	(6 666)

Not 13**Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter**

	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda hyror	1 372	1 340
Övriga poster	613	624
	1 985	1 964

Not 14**Avsättningar***Pensioner och liknande förpliktelser*

	2021-12-31	2020-12-31
Belopp vid årets ingång	0	1 951
Under året ianspråktaga belopp		-1 951
	0	0

Not 15**Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter**

	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna semesterlöner	2 049	1 867
Upplupna sociala avgifter	644	587
Förutbetalda intäkter	172	0
Övriga poster	374	475
	3 239	2 929

Not 16**Eventualförpliktelser**

	2021-12-31	2020-12-31
Avsättningar för pensioner enligt avtal	1 996	1 950
	1 996	1 950

Stockholm den 10 mars 2022

Therese Guovelin
Ordförande

Dan Holke
Verkställande direktör

Bo-Arne Andersson
Renée Andersson
Mats Ekeklint
Åsa Erba-Odescalhi Stenhammar
Malin Fihnborg Wulkan

Eva-Lotta Ramberg
Peter Sjöstrand
Lea Skånberg
Sture Thorsell
Chamilla Boman
Tina Nordling

Tommy Andersson
Magnus Lundberg
Martin Nyberg
Annett Olofsson
Styrmir Olafsson

Min revisionsberättelse har lämnats 15 mars 2022 – Christine Wikström, Auktoriserad revisor

---

ORGANISATION

LO-TCO Rättsskydd styrs av LO- och TCO-förbunden. Nittio procent av aktierna ägs av LO. Resterande tio procent äger TCO. LO-TCO Rättsskydd ger juridisk service åt LO, TCO, förbunden och deras medlemmar.

Mer än tre miljoner medlemmar kan, efter beslut om rättshjälp från det egna förbundet, få juridiskt stöd i rättsliga angelägenheter som har anknytning till arbetet.

Arbetsutskott

Styrelsen utser inom sig ett arbetsutskott som, tillsammans med VD, svarar för den övergripande förvaltningen. AU bestod under 2021 av ordförande Therese Guovelin, vice ordförande Chamilla Bohman, Lea Skånberg, Peter Sjöstrand, Torbjörn Bredin och Malin Vulkan, VD Mattias Landgren t.o.m den 6 december och därefter av VD Dan Holke samt personalens representant Annett Olofsson.

Ledningsgrupp

Ledningsgruppen samordnar den löpande verksamheten. Den bestod under 2021 av VD Mattias Landgren t.o.m. den 6 december och därefter av VD Dan Holke, chefen för arbetsrättsenheten Sussanne Lundberg, chefen för försäkringsrättsenheten Ellinor Gudmundsson, chefen för administrativa enheten Elizabeth Östman och IT-ansvarig/VD-assistent Anki Berg.

Försäkringsrättsenheten

Försäkringsrättsenheten arbetar med ärenden inom socialförsäkrings- och skadeståndsrätt. Det innebär i huvudsak tvister som rör socialförsäkringsbalken. Många ärenden gäller också medlemmar som är missnöjda med ersättningen från Trygghetsförsäkringen vid arbetsskada (TFA).

Arbetsrättsenheten

Arbetsrättsenheten tar sig an alla tvister som har samband med arbetet, i första hand arbetsrättsliga tvister men även rättstvister inom bland annat straffrätten, konkursrätten, avtalsrätten och associationsrätten.

STYRELSEN

Styrelsen har under 2021 bestått av följande personer:

Ordinarie ledamöter

Therese Guovelin, LO
Chamilla Bohman, Kommunal
Lea Skånberg, IF Metall
Peter Sjöstrand, Målarna
Tommy Andersson, LO
Bo-Arne Andersson, GS
Renée Andersson, LO
Mats Ekeklint, Seko
Martin Nyberg, Handels
Tina Nordling, LO
Eva-Lotta Ramberg, HRF
Sture Thorsell, Transport
Magnus Lundberg, TCO
Malin Vulkan, Unionen
Åsa Erba Stenhammar, ST
Annett Olofsson, Personalrepresentant
Styrmir Olafsson, Personalrepresentant

Suppleanter:

Annika Nilsson, LO
Ann-Charlotte Sidvall, Kommunal
Håkan Hammarström, IF Metall
Mikael Pettersson, Elektrikerna
Linda Larsson, LO
Jan Granvik, Musikerna
Malin Wreder, LO
Roger Johansson, Byggnads
Joakim Oscarsson, Fastighets
Claes-Mikael Ståhl, LO
Solweig Larsson, Livs
Robert Sjunnebo, Pappers
Lise Donovan, TCO
Christer Palmkvist, Polisförbundet
Kirsi Piispanen, Vårdförbundet
Sonia Ericstam, Personalrepresentant
Nataša Mirošević, Personalrepresentant

Revisorer:

Christine Wikström, aukt revisor, PwC
Sofie Karlsson, aukt revisor, PwC (*suppleant*)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i LO-TCO Rättsskydd AB, org.nr 556150-9257

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för LO-TCO Rättsskydd AB för år 2021.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av LO-TCO Rättsskydd ABs finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för LO-TCO Rättsskydd AB.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till LO-TCO Rättsskydd AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns.

Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen. Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för LO-TCO Rättsskydd AB för år 2021 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till LO-TCO Rättsskydd AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Stockholm den 15 mars 2022

Christine Wikström
Auktoriserad revisor

MILJONER TILL MEDLEMMARNA

	Nyanmälda ärenden 2021	Avslutade ärenden 2021	Under handläggning	Utverkad ersättning (tKr) 2021
LO-förbunden				
LO	7	6	12	-
Byggnadsarbetareförbundet	66	66	58	4 677
Elektrikerförbundet	21	33	24	9 513
Fastighetsanställdas förbund	23	23	28	126
GS Facket	33	57	63	6 310
Handelsanställdas förbund	79	85	91	21 669
Hotell och restaurangfacket	19	25	18	9 973
IF Metall	66	93	170	41 436
Kommunalarbetareförbundet	51	160	140	21 575
Livsmedelsarbetareförbundet	14	20	25	4 009
Musikerförbundet	1	1	1	396
Målarförbundet	21	21	31	2 732
Pappersarbetareförbundet	6	12	23	684
Seko	46	55	61	15 912
Transportarbetareförbundet	27	26	32	3 022
Summa	480	683	777	142 034
TCO-förbunden				
TCO	-	-	-	-
Finansförbundet	6	7	9	720
Forena	1	-	2	-
Försvarsförbundet	3	4	3	-
Journalistförbundet	2	3	1	125
Läraryrket	5	10	14	3 579
Polisförbundet	21	20	39	6 318
Fackförbundet ST	5	7	8	180
Fackförbundet Scen & Film	2	5	5	61
Tull-Kust	-	1	-	-
Unionen	40	22	33	17 200
Vision	3	6	5	310
Vårdförbundet	4	7	17	997
Yrkesmusikerförbundet	1	2	-	399
Summa	93	94	136	29 889

	Nyanmälda ärenden 2021	Avslutade ärenden 2021	Under handläggning	Utverkad ersättning (tKr) 2021
SACO-förbunden				
Akademikerförbundet SSR	4	1	6	-
Akavia	5	5	6	-
DIK	2	1	1	-
Kyrkans Akademikerförbund	3	4	1	464
Lärarnas Riksförbund	1	-	5	-
Naturvetarna	2	5	4	171
SRAT	3	2	2	-
Sveriges Arkitekter	8	8	6	384
Sveriges Farmaceuter	-	-	-	-
Sveriges Ingenjörer	7	23	21	49
Sveriges Läkarförbund	5	8	6	403
Sveriges Psykologförbund	-	-	-	-
Sveriges Veterinärförbund	-	2	-	40
Tjänstetandläkarna	1	-	1	-
Summa	41	59	59	1 511
Övriga				
Byggnads Sthlm Gotland	2	2	2	7 068
Transport avd 3 och avd 5	8	3	5	230
Ledarna	15	30	50	3 094
Svensk Pilotförening	5	-	5	-
Summa	30	35	62	10 392
TOTALT	644	871	1 034	183 826

VI SOM ÄR ANSTÄLLDA HÄR

Anne Alfredson
Henric Ask
Tom Aspengren
Annki Berg
Jessica Berlin
Emma Björkman
Sofia Christola
Jessica Ekvall
Erika Engman Litfeldt
Sonia Ericstam
Helena Eriksson
Magnus Eriksson (tj-ledig)
Maria Fridolin
Lina Gertzell

Ionut Ghiocel
Erik Grahn (tj-ledig)
Ellinor Gudmundsson
Carl Johan Hardt
Claudia Jiménez Guala
Ilhan Kaskal
Liselott Klang
Madelaine Lindholm
Ulf Lejonklou
Mia Larsson
Sussanne Lundberg
Mattias af Malmberg
Nataša Mirošević (tj-ledig)
Linn Munthe

Jörgen Nilsson
Inger Nordström
Marie Nordström
Styrmir Olafsson
Annett Olofsson
Anne Rajmic
Carina Ramstedt
Gustav Sjöberg
Mikael Sjöberg
Lise-Lotte Sjöstedt
Jimmie Söndergaard
Georg Thullberg
Josephine Trinder
Lena Törnros
Elizabeth Östman

ORGANISATION

STYRELSE

ARBETSUTSKOTT

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR
(Chefsjurist)
IT-ansvarig/VD-sekreterare

ADMINISTRATION
Enhetschef
6 juristassistenter
1 vaktmästare
1 IT-vaktmästare
1 ekonomiassistent

ARBETSRÄTTSENHETEN
Enhetschef
13 förbundsjurister

FÖRSÄKRINGSRÄTTSENHETEN
Enhetschef
17 förbundsjurister

NÅGRA AV KOLLEKTIVAVTALETS VIKTIGASTE STYRKOR ÄR:

- ...att det som beslutas får större legitimitet.
- ...att reglerna lätt kan branschanpassas och ändras.
- ...att ansvar och goda relationer främjas.
- ...att uppföljningen och övervakningen av reglerna förenklas.
- ...att facket utgör en sköld för den enskilde arbetstagaren.
- ...att det går att bli överens utan inblandning av staten.
- ...att tvister oftast löses snabbt utan domstolar och jurister.

LO-TCO RÄTTSSKYDD AB

Besöksadress: Olof Palmes gata 29, 7 tr, Box 1155, 111 81 Stockholm, tel 08-676 63 00. www.fackjuridik.se